

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН
В ОКРЕМИХ СФЕРАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ
ТА ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ**
**LEGAL REGULATION OF RELATIONS
IN CERTAIN SPHERES OF BUSINESS
AND ECONOMIC SECTORS**

ЕКОНОМІКА ТА ПРАВО
ECONOMICS AND LAW

Розділ «Право»
Section Law

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2025.03.035>

УДК 346

Володимир БОЖКО, д-р юрид. наук, проф.,
завідувач кафедри конституційного, адміністративного, екологічного
та трудового права Полтавського юридичного інституту
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Полтава, Україна
(orcid.org/0000-0002-3963-8461)

В'ячеслав ВИШНЕВСЬКИЙ, магістр права, помічник адвоката
м. Полтава, Україна
(orcid.org/0009-0008-2387-3468)

**ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОЦЕДУРИ ОБРАННЯ
ГОЛОВИ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ СЛУЖБИ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИМ ЗОБОВ'ЯЗАННЯМ УКРАЇНИ**

Ключові слова: Державна митна служба України, механізм конкурсного відбору, адаптація законодавства України до права ЄС, порівняльно-правове дослідження.

Досліджено правовий механізм конкурсного відбору Голови Державної митної служби України. Актуальність обраної теми зумовлена особливостями правового статусу Державної митної служби України як органу державної влади, що реалізує державну митну політику, забезпечує наповнення державного бюджету та регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання, сплату ними митних платежів. Тож ефективність її функціонування, прозорість і доброчесність мають вирішальне значення не лише для вітчизняних суб'єктів господарювання, а й для здійснення євроінтеграційних прагнень України. Здійснено порівняльно-правовий аналіз чинного механізму конкурсного відбору Голови Державної митної служби України із попереднім, а також із механізмами конкурсного відбору керівників окремих правоохоронних органів України та подібних митних органів деяких провідних держав світу.

Вступ. Державна митна служба України (далі Держмитслужба) має статус центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну митну політику, державну політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань митної справи (п. 1 Положення про Державну митну службу України) [1]. Держмитслужба є провідним елементом механізму вітчизняної держави, що відіграє провідну роль у гарантуванні економічної безпеки, наповненні державного бюджету [2] та регулюванні зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних й іноземних суб'єктів господарювання. Ефективність її функціонування, прозорість і доброчесність безпосередньо впливають на інвестиційний клімат усієї країни, конкурентоспроможність суб'єктів господарювання та стабільність фінансової системи.

Цитування: Божко В., Вишневський В. Відповідність процедури обрання Голови Державної митної служби євроінтеграційним зобов'язанням України. *Економіка та право*. 2025, № 3. С. 35—45. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2025.03.035>

Тож, прагнучи європейської інтеграції, Україна погодилася не лише поступово наблизитися до митного законодавства Європейського Союзу (ЄС) і ухвалити новий Митний кодекс, привівши його у відповідність до Митного кодексу ЄС (відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [3]), а й удосконалити «процес відбору керівництва Держмитслужби задля забезпечення прозорого та заснованого на особистих заслугах процесу, що передбачає активну участь міжнародних експертів» [4] (за Планом для *Ukraine Facility* 2024—2027) [5].

Загальновідомо, що ефективність функціонування будь-якого органу державної влади (і Держмитслужба не виняток) залежить насамперед від її керівника: чи належно він виконує свої повноваження, від рівня його правосвідомості, толерантності до корупційних правопорушень тощо. Особистісні риси Голови Держмитслужби є передумовою не лише ефективного функціонування очолюваного ним центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, наповнюваності Державного бюджету України, а й європейської інтеграції нашої держави та отримання фінансової допомоги у межах *Ukraine Facility Plan*. Тому процедура конкурсного відбору Голови Держмитслужби має бути прозорою, спрямованою на створення умов для об'єктивної оцінки здібностей усіх претендентів і відповідати чинним міжнародним стандартам.

Попередній правовий механізм призначення Голови Держмитслужби викликає небезпідставні нарікання [6], яскравим свідченням чого є наявний рівень корупції на митниці [7]. Досить часто посада Голови Держмитслужби залишається вакантною, а виконання обов'язків покладаються на одного із заступників. Зокрема, станом на момент написання статті останнім, хто обіймав посаду голови Держмитслужби, був П.Б. Рябікін (його призначили 18.11.2020 [8] та звільнили 04.11.2021 [9]). Після цього з 05.11.2021 обов'язки голови Держмитслужби виконував В.В. Демченко [10], тодішній директор департаменту боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил Держмитслужби, а з 01.02.2023 і дотепер — С.Б. Звягінцев [11], заступник голови Держмитслужби.

Про актуальність теми дослідження свідчить також те, що 04.08.2025 Кабінет Міністрів України нарешті сформував персональний склад конкурсної комісії з відбору на посаду Голови

Держмитслужби (хоча, відповідно до п. 5 «Прикінцевих та перехідних положень» Закону України від 17.09.2024 № 3977-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів», він мав це зробити ще до 01.01.2025), оголосив відкритий конкурс і затвердив середньостроковий план заходів із реформи митниці [12].

Викладене вище актуалізує проведення аналізу чинного вітчизняного механізму конкурсного відбору Голови Держмитслужби, а також порівняння його із механізмами конкурсного відбору керівників окремих вітчизняних правоохоронних органів та процедурою конкурсного відбору керівників органів, подібних до Держмитслужби, у провідних державах світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Непрозорість чинної процедури обрання й призначення Голови Держмитслужби призводить до проблем у діяльності цього надзвичайно важливого, особливо в умовах війни, органу державної влади, а тому потребує реформування. Деякі аспекти зазначеної тематики досліджували такі українські вчені: Л.М. Дорофеева, О.О. Колобиліна, Н.А. Литвин, В.О. Марченко, В.Я. Настюк, І.П. Петров, Ю.О. Пундор, Л.В. Романюк, О.О. Федорко, А.О. Шевченко. Однак вони зосереджували основну увагу на дослідженні попереднього правового механізму конкурсного відбору Голови Держмитслужби.

Мета статті: здійснити порівняльний аналіз оновленої процедури конкурсного відбору Голови Держмитслужби з попередньою, а також із процедурами проведення конкурсів на посаду керівників таких правоохоронних органів: директора Національного антикорупційного бюро України (НАБУ), голови Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК), директора Бюро економічної безпеки України (БЕБУ), керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП), а також із конкурсними процедурами обрання керівників митних органів у деяких провідних державах світу. За результатами порівняльного дослідження окреслити переваги та недоліки чинного вітчизняного механізму конкурсного відбору Голови Держмитслужби та висунути пропозиції щодо його можливого удосконалення.

Методи дослідження. Використано низку методів наукових досліджень, які дали можливість

всесбічно проаналізувати чинну процедуру конкурсного відбору Голови Держмитслужби. Домінував порівняльно-правовий метод аналізу, що допоміг зіставити механізм конкурсного відбору Голови Держмитслужби, який застосовувався до 31.10.2024 на підставі загальних норм, із оновленим, запровадженим Законом України від 17.09.2024 № 3977-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів» [13]. Застосування порівняльного методу дало змогу зіставити процедури обрання керівників НАБУ, НАЗК, БЕБУ та САП, а також керівників митних органів у США, Французькій Республіці та Федеративній Республіці Німеччині. Системно-структурним і формально-юридичним методами виявлено ключові новації, їх переваги та потенційні недоліки, а також оцінено еволюцію підходів до формування механізму конкурсного відбору Голови Держмитслужби, що допомогло запропонувати шляхи його можливо подальшого удосконалення.

Результати дослідження. До 31.10.2024 правовий механізм конкурсного відбору Голови Держмитслужби складався із таких актів: Закону України від 10.12.2015 № 889-VIII «Про державну службу» [14], Закону України від 17.03.2011 № 3166-VI «Про центральні органи виконавчої влади» [15], постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 № 246 «Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби» (далі *Порядку 2016 р.*) [16].

Голову Держмитслужби, як і керівників інших центральних органів виконавчої влади України, котрі не є членами Кабінету Міністрів України, згідно зі ст. 19 Закону України від 17.03.2011 № 3166-VI «Про центральні органи виконавчої влади», призначав і звільняв Уряд за пропозицією Комісії з питань вищого корпусу державної служби (далі *Комісія*). За результатами проведеного конкурсу, відповідно до законодавства про державну службу, вона могла запропонувати не більше п'яти осіб для призначення на посаду Голови Держмитслужби [15].

Згідно із п. 6 *Порядку 2016 р.* процедура призначення Голови Держмитслужби передбачала проведення конкурсу, який склався з таких етапів: 1) оголошення конкурсу; 2) прийняття заяв на участь у конкурсі; 3) проведення тестування;

4) розв'язання ситуативних завдань; 5) проведення співбесіди; 6) складання загального рейтингу кандидатів; 7) визначення Кабінетом Міністрів України переможця конкурсу [16].

Відповідно до п. 3 *Порядку 2016 р.* конкурс мав проводитися з дотриманням таких принципів: забезпечення рівного доступу до державної служби, політичної неупередженості, законності, довіри суспільства, прозорості, доброчесності, ефективного і справедливого процесу відбору [16].

На нашу думку, змагальність, рівність і прозорість процесу — це завжди позитивні явища, що відповідають європейським стандартам. Однак попередній правовий механізм конкурсного відбору мав значні недоліки, спричинені тодішнім порядком формування складу Комісії, яка відігравала ключову роль у проведенні конкурсу й визначенні його переможця. Згідно із ч. 2 ст. 14 Закону України від 10.12.2015 № 889-VIII «Про державну службу» до складу Комісії входять: представник Верховної Ради України, визначений Комітетом Верховної Ради України, до предмета відання якого належать питання державної служби; представник, визначений Президентом України; представник, визначений Кабінетом Міністрів України; керівник центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби, або за його дорученням заступник керівника цього органу; фахівець з питань управління персоналом, визначений Урядом; два представники — по одному представнику від закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку у сфері публічного управління та адміністрування, та від громадських об'єднань, обраних відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України [14].

Тож Комісія мала б складатися із семи осіб, п'ятеро з яких мали б представляти органи державної влади, двоє — громадськість. Чинний склад Комісії сформовано розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.10.2019 № 1006-р, відповідно до якого до її складу входять: заступник Державного секретаря Кабінету Міністрів України; координатор — заступник керівника Координаційного центру забезпечення взаємодії з Кабінетом Міністрів України; перший заступник Міністра закордонних справ; заступник Голови Національного агентства з питань державної служби; голова підкомітету

з питань організації державної влади, державної служби, служби в органах місцевого самоврядування (цей член Комісії також обіймає посаду Першого заступника Голови Верховної Ради України) [17].

Представником закладів вищої освіти у складі Комісії є О.О. Канцуров. За сумісництвом він працює у Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана, а за основним місцем роботи обіймає посаду начальника Управління методології бухгалтерського обліку Департаменту податкової, митної політики та методології бухгалтерського обліку Міністерства фінансів України [18].

Представником від громадських об'єднань у складі Комісії є К.Ю. Красовський. Його неупередженість підтверджує той факт, що 28.03.2024 він подав заяву із проханням допустити його до участі у конкурсному відборі на посаду судді Конституційного Суду України щодо осіб, яких призначає Президент України [19].

Можливо, якби у складі Комісії були представники дійсно різноманітних, не пов'язаних між собою, громадських організацій, які були б моральними авторитетами й фахівцями у сфері професійної діяльності майбутнього керівника центрального органу виконавчої влади, то й рівень довіри до такого конкурсу та його переможця був би значно вищим не лише в українському суспільстві, а й серед іноземних партнерів.

Напевно саме тому Україна взяла на себе зобов'язання у Плані для *Ukraine Facility 2024–2027* удосконалити процес відбору керівництва Держмитслужби задля забезпечення прозорості та заснованої на особистих заслугах процедури, що передбачає активне залучення міжнародних експертів. Виконуючи це зобов'язання, Верховна Рада України ухвалила Закон України від 17.09.2024 № 3977-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів», який набув чинності 31.10.2024 та, з-поміж іншого, змінив процедуру конкурсного відбору Голови Держмитслужби.

Відповідно до згаданого вище Закону законодавець запровадив такі кваліфікаційні вимоги до Голови Держмитслужби: вища юридична та/або економічна освіта за освітнім рівнем не нижче магістра; загальний стаж роботи не менше 10 років; досвід роботи на керівних посадах в органах державної влади, на

підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форми власності не менше п'яти років; вільне володіння державною мовою; добросовісний і компетентний, здатний за своїми діловими та моральними якостями, освітнім і професійним рівнем, станом здоров'я виконувати відповідні посадові обов'язки (ст. 570¹ Митного кодексу України).

Голова Держмитслужби призначатиметься на посаду Кабінетом Міністрів України строком на п'ять років за поданням Міністра фінансів України за пропозицією комісії з проведення конкурсу в порядку, визначеному Митним кодексом України. Одна і та сама особа не може обіймати цю посаду більше двох строків поспіль.

Організацію та проведення конкурсу на зайняття посади Голови Держмитслужби здійснюватиме конкурсна комісія, що формуватиметься Кабінетом Міністрів України та складатиметься з шести осіб, три з яких призначатимуться на підставі пропозиції Міністерства фінансів України, інші троє — на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій, що відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх трьох років до дня закінчення строку повноважень Голови Держмитслужби надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сферах проведення структурних реформ, фінансової та технічної підтримки України, запобігання і протидії корупції.

Майже через дев'ять місяців після набуття чинності Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів» (04.08.2025) Кабінет Міністрів України сформував персональний склад конкурсної комісії [20]. Її рішення розглядатимуться на засіданні й вважатимуться ухваленими, якщо за них проголосували не менше чотирьох членів конкурсної комісії, у тому числі не менше двох членів конкурсної комісії, визначених Урядом на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій. У разі однакової кількості членів конкурсної комісії, які підтримали рішення, та кількості членів конкурсної комісії, які не підтримали його або утрималися під час голосування, або не брали участі у голосуванні незалежно від причини, голосування з відповідного питання проводиться повторно, доки рішення не буде ухвалено.

Якщо під час проведення повторних голосувань з відповідного питання рішення не ухвалено протягом 24 год з моменту першого голосування, ухваленим вважається рішення, за яке проголосували не менше трьох членів конкурсної комісії, у тому числі не менше двох членів конкурсної комісії, визначених Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій (ст. 570² Митного кодексу України) [21].

Конкурсна комісія визначає та оприлюднює регламент своєї роботи, порядок проведення конкурсу, а також критерії та методику оцінювання кандидатів. У процесі конкурсного відбору конкурсна комісія проводитиме тестування кандидатів на знання чинного законодавства, їх загальних здібностей, виконання практичних завдань та інших тестувань або завдань; співбесіду щодо відповідності кандидатів критеріям доброчесності та професійної компетентності (ч. 9 ст. 570² Митного кодексу України) [21].

Відповідність кандидатів критерію доброчесності конкурсна комісія оцінює з урахуванням таких умов: оцінювання ґрунтуватиметься на інформації без часових або територіальних обмежень; кандидат вважатиметься таким, що не відповідає критерію доброчесності, у разі доведення невідповідності або наявності у конкурсній комісії обґрунтованого сумніву у його відповідності; будь-який висновок чи оцінка національного або міжнародного органу щодо доброчесності кандидата, наявності або відсутності порушень у його рішеннях, діях чи бездіяльності не є наперед визначальними та обов'язковими для конкурсної комісії.

За підсумками конкурсного відбору шляхом відкритого голосування окремо стосовно кожного кандидата конкурсна комісія відбирає двох кандидатів, які, на її думку, мають найкращі професійний досвід, знання та особисті якості для виконання посадових обов'язків Голови Держмитслужби, а також відповідають критеріям доброчесності й професійної компетентності, та вносить Міністру фінансів України подання щодо них. Міністр фінансів України повинен внести на розгляд Кабінету Міністрів України подання про призначення одного з двох відібраних переможців конкурсу, а Уряд протягом 10 діб має призначити його на посаду Голови Держмитслужби.

Рішення конкурсної комісії може бути оскаржене до суду лише кандидатом, якого не ви-

знано переможцем конкурсу, і лише через недотримання щодо нього порядку організації та проведення конкурсу. Однак таке оскарження не зупиняє призначення переможця конкурсу.

На нашу думку, оновлений правовий механізм конкурсного відбору Голови Держмитслужби має такі недоліки:

- надання Міністру фінансів України повноваження обирати одного з двох переможців конкурсу (визначених конкурсною комісією), до того ж без обмеження у часі цього процесу (ч. 13 ст. 570² Митного кодексу України) [21]. Переконані, що доцільніше було б уповноважити власне конкурсну комісію обирати єдиного переможця конкурсу. Це стало б запорукою призначення кандидата, який дійсно переміг у прозорому конкурсі;

- наділення Кабінету Міністрів України повноваженням ухвалювати остаточне рішення щодо призначення переможця конкурсу протягом 10 діб із дня внесення Міністром фінансів України кандидатури переможця конкурсу. Практика затягування із призначенням керівника БЕБУ з боку Уряду України може спостерігатися й у випадку з переможцем конкурсу на посаду Голови Держмитслужби.

Водночас оновлений правовий механізм конкурсного відбору має й значні переваги:

- обов'язкове включення представників міжнародних організацій у рівній кількості до представників Міністерства фінансів України;
- встановлення підвищених вимог щодо доброчесності та професіоналізму кандидатів;
- підвищена прозорість конкурсної процедури: публічне оголошення конкурсу, оприлюднення інформації про кандидатів (з обмеженнями щодо персональних даних) та результатів певних етапів конкурсного відбору.

Оновлений правовий механізм конкурсного відбору Голови Держмитслужби подібний до механізму відбору керівників окремих правоохоронних органів України.

Зокрема, Законом України від 02.10.2019 № 140-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції» сформовано чинний правовий механізм конкурсного відбору голови НАЗК [22]. Ключовою новацією стала зміна вимог щодо складу конкурсної комісії, яка має складатися із шести осіб: три особи Кабінет Міністрів України визначає самостійно, інших — Уряд на

підставі пропозицій донорів, які протягом останніх двох років до дня завершення строку повноважень голови НАЗК надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції (ч. 2 ст. 6 Закону України «Про запобігання корупції») [23].

Конкурсна комісія відкритим голосуванням обирає кандидата, який має найкращий професійний досвід, знання і якості для виконання обов'язків голови НАЗК, а також відповідає критеріям компетентності й доброчесності, та вносить відповідне подання Кабінету Міністрів України про призначення його на посаду голови НАЗК. Рішення конкурсної комісії вважається ухваленим, якщо за нього на засіданні проголосували чотири члени комісії, три з яких визначені на підставі пропозицій донорів (ч. 5 ст. 6 Закону України «Про запобігання корупції») [23].

Законом України від 19.10.2021 № 1810-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення статусу Національного антикорупційного бюро України у відповідність з вимогами Конституції України» сформовано правовий механізм конкурсного відбору директора НАБУ [24].

Конкурсна комісія для його обрання також формується із шести членів, троє з яких Кабінет Міністрів України призначає самостійно, а троє інших обирає Уряд на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод упродовж останніх трьох років до дня завершення строку повноважень директора НАБУ надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції (ч. 3 ст. 7 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України») [25]. Конкурсна комісія вносить на розгляд Прем'єр-міністра України подання стосовно трьох відібраних кандидатів на посаду директора НАБУ. Рішення комісії вважається ухваленим, якщо за нього проголосували не менше чотирьох членів комісії, у тому числі не менше двох членів, визначених Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій донорів.

Подібну процедуру нещодавно запроваджено й щодо обрання директора БЕБУ. Законом України від 20.06.2024 № 3840-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення роботи Бюро економічної безпеки України» сформовано чинний правовий механізм обрання директора БЕБУ [26].

Конкурсна комісія складається із шести осіб, три з яких Кабінет Міністрів України визначає самостійно, а ще три Уряд обирає на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод протягом останніх трьох років до дня завершення строку повноважень директора БЕБУ надавали Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції та/або у сфері реформування органів правопорядку.

За підсумками конкурсу конкурсна комісія відбирає не більше двох осіб, кандидатури яких подає для призначення на посаду директора БЕБУ до Кабінету Міністрів України. Рішення комісії вважається ухваленим, якщо за нього проголосували не менше чотирьох членів конкурсної комісії, у тому числі не менше двох членів, визначених Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій.

Отже, спільною та дієвою інновацією обрання керівників не лише Держмитслужби, а й НАЗК, НАБУ, САП та БЕБУ, стало формування конкурсної комісії з рівної кількості членів, визначених Кабінетом Міністрів України самостійно та із представників міжнародних організацій, які надають Україні міжнародну технічну допомогу. Водночас рішення такої конкурсної комісії ухвалюють більшість її членів, але за умови ухвалення рішення не менше, ніж двома представниками міжнародних організацій. На нашу думку, залучення останніх значно підвищує прозорість та дієвість конкурсного відбору й мінімізує можливий політичний вплив на визначення переможця конкурсу на посаду Голови Держмитслужби. Модель із залученням міжнародних експертів відповідає найкращим міжнародним практикам, що застосовуються для реформування та підвищення довіри до чутливих до корупції державних інституцій. Це наочно демонструє готовність України дотримуватися взятих міжнародних зобов'язань.

Проаналізуємо тепер правовий механізм конкурсного відбору керівників митних органів у провідних державах світу.

У США Митно-прикордонну службу (*U.S. Customs and Border Protection*), що має статус федерального органу влади, очолює Комісар, конкурсний відбір якого регламентується титулом 19 розділу 10 § 2071 Кодексу США [27] та Зако-

ном від 25.11.2002 № 107-296 «Про національну безпеку». Комісара Митно-прикордонної служби призначає Президент США за згодою Сенату. Проте попередньо його кандидатуру розглядає Комітет з фінансів Сенату США, він проводить слухання, вивчає досвід та оцінює відповідність встановленим кваліфікаційним вимогам. Після цього Комітет з фінансів готує висновок щодо відповідності поданої кандидатури і спрямовує його на розгляд Сенату. Якщо більшістю голосів Сенат затверджує кандидатуру, Президент США може призначити внесену кандидатуру на посаду Комісара Митно-прикордонної служби США. Отже, призначення здебільшого є політичним, і відкритого конкурсу, передбаченого в українському законодавстві, у США не проводять.

Кандидат на посаду Комісара Митно-прикордонної служби зазвичай є досвідченим професіоналом у правоохоронній сфері або сфері національної безпеки. Так, Р. Скотт (R. Scott), вдруге призначений Д. Трампом на посаду Комісара Федеральної Митно-прикордонної служби (а загалом він обіймає цю посаду вже вшосте), має понад три десятиліття стажу служби у Федеральній Митно-прикордонній службі, починаючи з посади агента прикордонного патруля.

У Французькій Республіці подібні до Держмитслужби функції виконує Генеральна дирекція з митних питань та непрямого оподаткування, керівником якої є Генеральний директор. Порядок його конкурсного обрання й призначення не відрізняється від призначення керівників інших органів виконавчої влади й регламентується Загальним кодексом державної служби [28]. У ст. L321-1—L321-3 цього Кодексу визначено загальні вимоги до претендентів на посаду Генерального директора Генеральної дирекції з митних питань та непрямого оподаткування.

Конкурсна комісія визначає, хто із кандидатів відповідає посаді, з урахуванням не лише їхнього професійного рівня, а й прагнучи забезпечити збалансоване представництво чоловіків і жінок на чолі органів виконавчої влади. Переможця конкурсу на посаду Генерального директора Генеральної дирекції з митних питань та непрямого оподаткування призначає Президент Французької Республіки своїм декретом, що попередньо затверджується підписом Міністра економіки, фінансів, промисловості та цифрового суверенітету та підписом Прем'єр-міністра Французької Республіки.

Процес обрання не передбачає відкритого конкурсу з широким залученням громадськості чи міжнародних експертів, а є внутрішнім урядовим рішенням.

У Федеративній Республіці Німеччині спеціально уповноваженим федеральним органом з питань митної справи є Головна митна дирекція (*Generalzolldirektion*), яку очолює її Президент (*Direktionspräsident bei der Generalzolldirektion*).

Процедура обрання й призначення Президента Головної митної дирекції регламентується Федеральним Законом про державну службу (*BBG*) від 05.02.2009 [29]. Призначення відбувається із дотриманням загальної процедури конкурсного відбору, що організовує та проводить загальна конкурсна комісія для відбору керівників федеральних органів влади, які мають статус державних службовців.

Загальна практика призначення на такі високі посади у федеральній адміністрації Федеративної Республіки Німеччини передбачає, що вони є політичними призначеннями або призначеннями на основі кар'єрного зростання у межах державної служби, що здійснює Федеральне міністерство фінансів. Наприклад, доктора Й. Окса на посаду Директора Генеральної дирекції митниці призначив представник Федерального міністерства фінансів. Це свідчить про те, що призначення на керівні посади в німецькій митній адміністрації є внутрішнім процесом, що відбувається у рамках органів виконавчої влади, без елементів відкритого конкурсу, як це передбачено в українському законодавстві, а також без обов'язкового залучення зовнішніх незалежних комісій або міжнародних експертів.

Висновки. 1. Україна виконала взяті на себе зобов'язання перед міжнародними партнерами щодо удосконалення вітчизняного процесу конкурсного відбору Голови Держмитслужби та запровадила достатньо ефективні законодавчі передумови для забезпечення проведення прозорої та заснованої на особистих заслугах конкурсної процедури відбору, що передбачає активне залучення міжнародних експертів.

2. В Україні фактично уніфіковано процедуру формування складу конкурсних комісій щодо відбору керівників не лише НАБУ, НАЗК, БЕБУ, САП, а й Голови Держмитслужби, а також встановлено подібні умови щодо визначення переможців конкурсного відбору. Проте, на нашу думку, доцільніше було б уповноважити

саме конкурсну комісію обирати єдиного переможця конкурсу та вносити цю кандидатуру суб'єкту її призначення. Це стало б передумовою призначення того кандидата, який дійсно переміг у прозорому конкурсі, та запорукою уникнення випадків зловживання своїми повноваженнями окремих органів державної влади.

3. Законодавче регулювання процедури конкурсного відбору Голови Держмитслужби в Україні істотно вирізняється з-поміж практик обрання керівників митних органів у провідних державах світу, зокрема США, Французькій Республіці та Федеративній Республіці Німеччині. Жодна із досліджених нами держав не залучає представників міжнародних організацій до складу відповідних конкурсних комісій, а в окремих державах керівника митного

органу влади обирають шляхом політичних переговорів, однак усе ж враховується попередній досвід практичної діяльності у зазначеній сфері. Потреби у цьому немає, напевно, через високий рівень правосвідомості не лише членів конкурсної комісії, які здійснюють конкурсний відбір, конкурсантів і переможця конкурсу, суб'єкта призначення керівника такого органу, а й значною мірою завдяки контролю громадськості за діяльністю відповідного органу влади. Отже, доки в Україні не сформується відповідна правова культура, правосвідомість і нетерпимість до будь-яких проявів корупції, практика залучення представників міжнародних організацій до роботи конкурсних комісій, які обиратимуть керівників центральних органів виконавчої влади, себе виправдовує.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Положення про Державну митну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
2. Мінфін: Податкова та митна служби у липні 2025 року перевиконали план на понад 10 млрд грн. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_podatkova_ta_mitna_sluzhbi_u_lipni_perevikonali_plan_na_ponad_10_mlrdr_grn-5268 (дата звернення: 10.08.2025).
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 10.08.2025).
4. План для Ukraine Facility 2024—2027. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/plan-ukraine-facility.pdf> (дата звернення: 10.08.2025).
5. Про схвалення Плану України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.03.2024 № 244-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-skhlavennia-planu-t180324> (дата звернення: 10.08.2025).
6. НАБУ повідомило про підозру пасинку головного судового експерта Рувіна за «рішало» на митниці. URL: <https://lnk.ua/GAVM6KnNo> (дата звернення: 10.08.2025).
7. Богданьок О., Грінченко Д. Обшуки на митниці: правоохоронці заявили про викриття злочинної схеми. URL: <https://suspijne.media/1062665-obsuki-na-mitnici-pravoohoronci-zaavili-pro-vikritta-zlocinnoi-shemi-sovidomo/> (дата звернення: 10.08.2025).
8. Про призначення Рябікіна П.Б. Головою Державної митної служби України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.11.2020 № 1443-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-priznachennya-ryabikina-p-b-golovoyu-derzhavnoyi-mitnoyi-sluzhbi-ukrayini-i181120-1443> (дата звернення: 10.08.2025).
9. Про звільнення Рябікіна П.Б. з посади Голови Державної митної служби України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.11.2021 № 1402-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-zvilnennya-ryabikina-p-b-z-posadi-golovi-derzhavnoyi-mitnoyi-sluzhbi-t41121> (дата звернення: 10.08.2025).
10. Про тимчасове покладення виконання обов'язків Голови Державної митної служби України на Демченка В.В.: розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.11.2021 № 1403-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
11. Про тимчасове покладення виконання обов'язків Голови Державної митної служби України на Звягінцева С.Б.: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.02.2023 № 96-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/pro-tymchasove-pokladennia-vykonannia-oboviazkiv-holovy-derzhavnoi-mytnoi-sluzhby-ukrainy-nazviahintseva-s-b-96-010223> (дата звернення: 10.08.2025).
12. Уряд оголосив відкритий конкурс на посаду керівника Держмитслужби та затвердив середньостроковий план заходів реформи митниці. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-oholosyv-vidkrytyi-konkurs-na-posadu-kerivnyka-derzhmytsluzhby-ta-zatverdyy-serednostrokovyi-plan-zakhodiv-reformy-mytnytsi> (дата звернення: 10.08.2025).
13. Про внесення змін до Митного кодексу України щодо встановлення особливостей проходження служби в митних органах та проведення атестації посадових осіб митних органів: Закон України від 17.09.2024 № 3977-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3977-20#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
14. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 10.08.2025).

15. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
16. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби: постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
17. Про утворення Комісії з питань вищого корпусу державної служби та затвердження її персонального складу: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.10.2019 № 1006-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1006-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
18. Канцуров Олег Олександрович / Факультет обліку та податкового менеджменту. URL: https://oef.kneu.edu.ua/ua/depts8/k_obliku_analizu_ta_auditu_v_APK/Vikladachi13/Kancurov.O.O/ (дата звернення: 10.08.2025).
19. Документи, подані Красовським Костянтином Юрійовичем до участі у конкурсному відборі на посаду судді Конституційного Суду України стосовно осіб, котрих призначає Президент України. URL: https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/01/26/93/5f08a019dfa6a3db0fcb1b1f24d574d4_1712070234.pdf (дата звернення: 10.08.2025).
20. Про затвердження складу комісії з проведення конкурсу на зайняття посади Голови Державної митної служби: розпорядження Кабінету Міністрів України від 04.08.2025 № 816-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-2025-%D1%80#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
21. Митний кодекс України від 13.03.2011 № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
22. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції: Закон України від 02.10.2019 № 140-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/140-20#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
23. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
24. Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення статусу Національного антикорупційного бюро України у відповідність з вимогами Конституції України: Закон України від 19.10.2021 № 1810-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1810-20#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
25. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text> (дата звернення: 10.08.2025).
26. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення роботи Бюро економічної безпеки України: Закон України від 20.06.2024 № 3840-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3840-20#n22> (дата звернення: 10.08.2025).
27. United States Code. Title 19 — Customs Duties. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/USCODE-2023-title19/pdf/USCODE-2023-title19.pdf> (дата звернення: 10.08.2025).
28. Code général de la fonction publique. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000044416551/LEGISCTA000044420577/2022-03-01/#LEGISCTA000044428011 (дата звернення: 10.08.2025).
29. Bundesbeamten-gesetz Ausfertigungsdatum: 05.02.2009. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/bbg_2009/BJNR016010009.html#BJNR016010009BJNG000100000 (дата звернення: 10.08.2025).

Надійшла 10.08.2025

REFERENCES

1. Polozhennia pro Derzhavnu mytnu sluzhbu Ukrainy: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 06.03.2019 No. 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
2. Minfin: Podatkova ta mytna sluzhby u lypni 2025 roku perevykonaly plan na ponad 10 mlrd hrn. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_podatkova_ta_mitna_sluzhbi_u_lipni_perevikonali_plan_na_ponad_10_mlrd_grn-5268 [in Ukrainian].
3. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropejskym Soiuzom, Yevropejskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i ikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text [in Ukrainian].
4. Plan dlia Ukraine Facility 2024-2027. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/plan-ukraine-facility.pdf> [in Ukrainian].
5. Pro skhvalennia Planu Ukrainy: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.03.2024 No. 244-r. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-planu-t180324> [in Ukrainian].
6. NABU povidomylo pro pidozru pasynku holovnoho sudovoho eksperta Ruvina za “rishalovo” na mytnytsi. URL: <https://lnk.ua/GAVM6KnNo> [in Ukrainian].
7. Bohdanok O., Hrinchenko D. Obshuky na mytnytsi: pravookhorontsi zaiavyly pro vykryttia zlochinnoi skhemy. URL: <https://suspilne.media/1062665-obsuki-na-mitnici-pravookhoronci-zaavili-pro-vikritta-zlocinnoi-shemi-sovidomo/> [in Ukrainian].

8. Pro pryznachennia Riabikina P.B. Holovoju Derzhavnoi mytnoi sluzhby Ukrainy: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.11.2020 No. 1443-r. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-priznachennya-ryabikina-p-b-golovoyu-derzhavnoyi-mitnoyi-sluzhbi-ukrayini-i181120-1443> [in Ukrainian].
9. Pro zvilnennia Riabikina P.B. z posady Holovy Derzhavnoi mytnoi sluzhby Ukrainy: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.11.2021 No. 1402-r. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zvilnennya-ryabikina-p-b-z-posadi-golovi-derzhavnoyi-mitnoyi-sluzhbi-t41121> [in Ukrainian].
10. Pro tymchasove pokladennia vykonannia oboviazkiv Holovy Derzhavnoi mytnoi sluzhby Ukrainy na Demchenka V.V.: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.11.2021 No. 1403-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-2021-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
11. Pro tymchasove pokladennia vykonannia oboviazkiv Holovy Derzhavnoi mytnoi sluzhby Ukrainy na Zviahintseva S.B.: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.02.2023 No. 96-r. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-tymchasove-pokladennia-vykonannia-oboviazkiv-holovy-derzhavnoi-mytanoi-sluzhby-ukrainy-na-zviahintseva-s-b-96-010223> [in Ukrainian].
12. Uriad oholosyv vidkryty konkurs na posadu kerivnyka Derzhmytsluzhby ta zatverdylv serednostrokovyj plan zakhodiv reformy mytnytsi. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-oholosyv-vidkrytyi-konkurs-na-posadu-kerivnyka-derzhmytsluzhby-ta-zatverdylv-serednostrokovyi-plan-zakhodiv-reformy-mytynysi> [in Ukrainian].
13. Pro vnesennia zmin do Mytnoho kodeksu Ukrainy schodo vstanovlennia osoblyvostej prokhodzhennia sluzhby v mytnykh orhanakh ta provedennia atestatsii posadovykh osib mytnykh orhaniv: Zakon Ukrainy vid 17.09.2024 No. 3977-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3977-20#Text> [in Ukrainian].
14. Pro derzhavnu sluzhbu: Zakon Ukrainy vid 10.12.2015 No. 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> [in Ukrainian].
15. Pro tsentralni orhany vykonavchoi vlady: Zakon Ukrainy vid 17.03.2011 No. 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> [in Ukrainian].
16. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia konkursu na zajniattia posad derzhavnoi sluzhby: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25.03.2016 No. 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
17. Pro utvorennia Komisii z pytan vyschoho korpusu derzhavnoi sluzhby ta zatverdzhennia ii personalnogo skladu: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.10.2019 No. 1006-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1006-2019-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
18. Kantsurov Oleh Oleksandrovych / Fakultet obliku ta podatkovoho menedzhmentu. URL: https://oef.kneu.edu.ua/ua/depts8/k_obliku_analizu_ta_auditu_v APK/Vikladachi13/Kancurov.O.O/ [in Ukrainian].
19. Dokumenty, podani Krasovskym Kostiantynom Yuriyovychem do uchasti u konkursnomu vidbori na posadu suddi Konstytutsijnoho Sudu Ukrainy stosovno osib, kotrykh pryznachaie Prezydent Ukrainy. URL: https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/01/26/93/5f08a019dfa6a3db0fcb1b1f24d574d4_1712070234.pdf [in Ukrainian].
20. Pro zatverdzhennia skladu komisii z provedennia konkursu na zajniattia posady Holovy Derzhavnoi mytnoi sluzhby: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.08.2025 No. 816-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/816-2025-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
21. Mytnyj kodeks Ukrainy vid 13.03.2011 No. 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> [in Ukrainian].
22. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo zabezpechennia efektyvnosti instytutsijnoho mekhanizmu zapobihannia koruptsii: Zakon Ukrainy vid 02.10.2019 No. 140-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/140-20#Text> [in Ukrainian].
23. Pro zapobihannia koruptsii: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 No. 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> [in Ukrainian].
24. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy schodo pryvedennia statusu Natsionalnogo antykoruptsijnoho biuro Ukrainy u vidpovidnist z vymohamy Konstytutsii Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 19.10.2021 No. 1810-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1810-20#Text> [in Ukrainian].
25. Pro Natsionalne antykoruptsijne biuro Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 14.10.2014 No. 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text> [in Ukrainian].
26. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy schodo udoskonalennia roboty Biuro ekonomichnoi bezpeky Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 20.06.2024 No. 3840-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3840-20#n22> [in Ukrainian].
27. United States Code. Title 19 — Customs Duties. URL: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/USCODE-2023-title19/pdf/USCODE-2023-title19.pdf>
28. Code général de la fonction publique. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/section_lc/LEGITEXT000044416551/LEGISCTA000044420577/2022-03-01/#LEGISCTA000044428011
29. Bundesbeamten-gesetz (BBG) Ausfertigungsdatum: 05.02.2009. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/bbg_2009/BJNR016010009.html#BJNR016010009BJNG000100000

Received 10.08.2025

Volodymyr BOZHKO,

Dr. Sci. (Law), Professor, Head of the Department of Constitutional,
Administrative, Environmental, and Labor Law Poltava Law Institute
Yaroslav Mudryi National Law University, Poltava, Ukraine
orcid.org/0000-0002-3963-8461

Vyacheslav VYSHNEVSKY,

Master of Laws, Assistant Attorney, Poltava, Ukraine
orcid.org/0009-0008-2387-3468

COMPLIANCE WITH THE PROCEDURE FOR THE COMPETITIVE SELECTION OF THE HEAD OF THE STATE CUSTOMS SERVICE WITH UKRAINE'S COMMITMENTS TO EUROPEAN INTEGRATION

This article examines the legal mechanism for the competitive selection of the Head of the State Customs Service of Ukraine. The chosen research topic is relevant due to the peculiar legal status of the State Customs Service of Ukraine as a state authority that implements state customs policy, ensures the fulfillment of the state budget, and regulates the foreign economic activity of business entities and their payment of customs duties. Therefore, the effectiveness, transparency, and integrity of the selection process are of decisive importance, not only for domestic economic entities, but also for the implementation of Ukraine's European integration aspirations.

This article examines the legal mechanism for the Head of the State Customs Service of Ukraine's competitive selection, which was in effect until October 31, 2024, as well as the innovations introduced by Law No. 3977-IX of September 17, 2024. Additionally, a comparative legal analysis is conducted between the updated mechanism and the procedure for conducting competitions for the positions of heads of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, the National Agency for Corruption Prevention, the Economic Security Bureau of Ukraine, and the Specialized Anti-Corruption Prosecutor's Office. Particular focus is given to analysing the competitive selection process for customs authority heads in the United States, France, and Germany.

It is noted that, by updating the procedure for forming the Competition Commission and selecting the Head of the State Customs Service of Ukraine to include representatives of international and foreign organisations that have provided Ukraine with international technical assistance in the areas of structural reforms, financial and technical support, and the prevention and combating of corruption in accordance with international or intergovernmental agreements, domestic legislators have unified it with the relevant procedures for the competitive selection of heads of other law enforcement agencies and fulfilled their obligations to Ukraine's international partners.

Keywords: State Customs Service of Ukraine, competitive selection mechanism, adaptation of Ukrainian legislation to EU law, comparative legal research.